

สมุดไทยเรื่อง พระตำรับเลขเจ็ดตัว

ดอกกรัก พยัคศรี, ปวีรวรรตและเรียบเรียง^๑

รหัสเอกสาร	NPT001-006
ต้นฉบับ	สมุดไทย
อักษร	ไทย, ขอมไทย
ภาษา	ไทย, บาลี
เส้น	หมึก, ดินสอ
ขนาด	๑๒ x ๓๖ ซม.
สถานที่พบ	วัดท่าพุด ต. ไร่ขิง อ. สามพราน จ. นครปฐม
จำนวนเล่ม	๑ เล่ม
สภาพเอกสาร	สมบูรณ์

ในหน้าต้นของสมุดไทยเล่มนี้ได้เขียนชื่อเรื่องว่า พระตำรับเลขเจ็ดตัว ซึ่งตำราเลขเจ็ดตัวนี้เป็นตำราโหราศาสตร์อย่างหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีเรื่องอื่นๆ อีก ได้แก่ วันจุม วันฟู วันลอย, การดูสมพงษ์, ฉัตรสามชั้น, ตำรับชั้น, เทพจร และตำรายาแก้โรคกระษัยต่างๆ ซึ่งอยู่ในช่วงท้ายของหน้าต้นต่อไปจนถึงหน้าปลายและเขียนด้วยดินสอ จึงอาจสันนิษฐานได้ว่า ในส่วนที่เป็นเรื่องของตำรายาสมุนไพรนั้นเขียนขึ้นคนละคราวกับพระตำรับเลขเจ็ดตัว และโหราศาสตร์เรื่องอื่นๆ

การดูชะตาวิชาของตนโดยใช้ลักษณะเลขเจ็ดตัวนั้น ให้ตั้งวันเดือนปีตามกำหนดลงเป็น ๓ ฐาน วันให้ตั้งฐานบน เดือนให้ตั้งฐานกลาง ปีให้ตั้งฐานล่าง ฐานวันให้เรียงตามนี้ หากเกิดวันอาทิตย์ใช้เลข ๑ วันจันทร์ใช้เลข ๒ ไล่เรียงไปเรื่อยจนถึงวันเสาร์ใช้เลข ๗ สำหรับฐานเดือนให้เริ่มเดือนอ้ายใช้เลข ๑ ไปจนถึงเดือนเจ็ดใช้เลข ๗ พอถึงเดือนแปดให้เริ่มใช้เลข ๑ ใหม่ เพราะจะใช้แค่เลข ๑ ถึง ๗ เท่านั้น และหากปีใดมีเดือนแปดสองหนให้ใช้เลข ๑ เหมือนกันทั้งคู่แล้วไล่เรียงไปจนถึงเดือนสิบสองใช้เลข ๕ ส่วนฐานปีเริ่มที่ปีชวดใช้เลข ๑ ฐานปีให้เหมือนกับฐานเดือนคือพอถึงปีมะแมก็เริ่มใช้เลข ๑ ใหม่จนถึงปีกุนใช้เลข ๕ ซึ่งแต่ละฐานจะมีคาถากำกับเรือนไว้ดังนี้

ฐานวัน ได้แก่	อัฐตะ	หิณะ	ระนัง	ปีตา	มาตา	โกคา	มัชฌิมา
ฐานเดือน ได้แก่	ตनु	กภูมพะ	สหัชชะ	พันธุ	ปุตตะ	หริ	ปัตนิ
ฐานปี ได้แก่	มรณะ	ศุภะ	กัมมะ	ลาภะ	พยายะ	ทาส	ทาสี

สมมติว่าเกิดวันจันทร์ เดือนสิบ ปีมะเมีย ก็จะต้องฐานลักษณะเลขเจ็ดตัวได้ดังนี้ ซึ่งเมื่อได้ฐานวัน เดือน ปี แล้วจึงนำไปเทียบกับตำราดวงอีกต่อไป

^๑ นักวิจัยประจำโครงการอ่านและปริวรรตวรรณกรรมท้องถิ่นภาคตะวันตก ระยะที่ ๑ : วรรณกรรมวัดท่าพุด, ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน), ๒๕๕๑.

วัน	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๑
	อัฐตะ	หิณะ	ธะนัง	ปีตา	มาตา	โกคา	มัชฌิมา
เดือน	๓	๔	๕	๖	๗	๑	๒
	ตนะ	กฏุมพะ	สหัสชะ	พันธุ	ปุตตะ	หริ	ปัตติ
ปี	๗	๑	๒	๓	๔	๕	๖
	มรณะ	ศุภะ	กัมมะ	ลาภะ	พยายะ	ทาส	ทาสี

เรื่องที่สองเป็นการดูวันจรม วันฟู วันลอย ซึ่งถ้าหากจะทำการใดๆ หรือเดินทางไปค้าขายก็จำเป็นต้องดูวันจรม วันฟู วันลอย ถ้าหากจะทำการมงคลหรือเพราะปลูกพืช ให้เลือกทำในวันลอยหรือในฟู และถ้าจะเดินทางไปค้าขาย ไม่ว่าจะทางบกหรือทางน้ำ ให้เลือกวันลอยเท่านั้น สำหรับวันจรมไม่ควรเลือกที่จะทำการใดๆ เลย

ต่อมาเป็นเรื่องการดูสมพงษ์เนื้อคู่จากปีเกิด และสมพงษ์ธาตุ โดยดูจากธาตุประจำปี ได้แก่

ปีชวด, ปีมะโรง	เทวดาผู้ชาย	ปีชวด, ปีกุน	ธาตุน้ำ
ปีมะเมีย, ปีมะแม	เทวดาผู้หญิง	ปีมะเส็ง, ปีมะเมีย	ธาตุไฟ
ปีฉลู, ปีมะเส็ง	มนุษย์ผู้ชาย	ปีฉลู, ปีจอ	ธาตุดิน
ปีเถาะ, ปีกุน	มนุษย์ผู้หญิง	ปีชาล, ปีเถาะ	ธาตุไม้
ปีวอก, ปีระกา	ผีเสื้อผู้ชาย	ปีมะโรง, ปีมะแม	ธาตุทอง
ปีชาล, ปีจอ	ผีเสื้อผู้หญิง	ปีวอก, ปีระกา	ธาตุเหล็ก

ฉัตรสามชั้น วิธีดูคือให้เอาอายุตั้งลบออก ๑ ปี หากเป็นผู้ชายให้นำจากช่องของพระรามทวนเข็มนาฬิกาไปเวียนเรื่อยไปจนเท่าอายุของตน เมื่อตกช่องใด เป็นเลขตัวใด ให้ดูตามฝอยนั้น หนึ่งปีหนึ่งท่านแบ่งเป็นเลข ๓ ตัว ๆ ละ ๔ เดือน คือ เดือน ๕ ๖ ๗ ๘ สี่เดือนนี้เอาเป็นเลขตัวใน เดือน ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ สี่เดือนนี้เอาเป็นเลขตัวกลาง เดือน ๑ ๒ ๓ ๔ สี่เดือนนี้เอาเป็นตัวเลขตัวนอกเวลาดูเป็นเดือนใด ให้ทายตามฝอยของตัวเลขนั้น

เทพจรประจำกาย เป็นตำราดูฤกษ์ยามสำหรับการเดินทาง มีความเชื่อว่ามนุษย์ต้องมีเทวดาคุ้มครองประจำกายเพื่อร่วมสร้างบารมีไปด้วยกัน

ตำรายากระษัย เป็นสูตรยาสมุนไพรเพื่อแก้โรคกระษัยซึ่งมีหลายอย่าง เช่น กระษัยดาน, กระษัยปลาหมอ, กระษัยปลาไหล, กระษัยเชือก, กระษัยกล่อน มีห้าประการ ได้แก่ กระษัยดิน กระษัยน้ำ กระษัยลม กระษัยไฟ และกระษัยเถา เป็นต้น

หนังสืออ้างอิง

โครงการบันทึกสยาม. ตำราพรหมชาติ ฉบับเก่า. กรุงเทพฯ : บันทึกสยาม. ๒๕๔๓.

หน้าต้น

◦ หน้าต้นพระตำรับเลขเจ็ดตัว ◦

◦ สิทธิการียะ ถ้าจะดูเลขเจ็ดตัว ให้ตั้งวันกำเนิดลง แล้วเอาเดือนเกิดตั้ง แล้วจึงเอาชันษาตั้งเป็นสามฐาน
อัตรานั้นคือตัว หินะนั้นคือถอย ะนั้นนั้นคือทรัพย์ บิดา มารดา โภคาคือสมบัติ มัชฌิมาเป็นปานกลาง
ฐานหนึ่งๆ

ตนะ ฎุมพะ สหัสชะ พันธุ ปุตตะ หริ ปัตนิ ฐานสองๆ

มรณะ สุคะ กัมมะ ลากะ พายะ ทาสา ทาสี ฐานสามๆ

วันอาทิตย์ คือพระยา วันจันทร์ คือนางพระยา วันอังคาร คือเสนามนตรี วันพุธ คือไพร่ภุมพี้ วันพฤหัสบดี
คือราชาครู วันศุกร์ คือขุนคลัง วันเสาร์ คือเพชรฆาต

อาทิตย์ คือราก จันทร์ คือแก่น อังคาร คือใบ พุธ คือดอก พฤหัส คือลูก ศุกร์ คือเปลือก เสาร์ คือกิ่ง ก้าน
แก่น ใบ

ถ้าราชาครูเป็นทรัพย์ ถ้าขุนนางเป็นทรัพย์ ให้พิจารณาดูเกิด ดอกไม้ แก่นไม้ แลลูกไม้ แลใบไม้ เปลือกไม้
รากไม้นั้นเกิด ๒๕

อาทิตย์เป็นอัตรา เมื่ออายุญาติกาทั้งหลายเอาไปเลี้ยง เมื่อคลอดญาติกามาประชุมกันรักษา คนผู้นั้น
เจรจาดีมีบุญเพราะตัวเองแล ๒๕

ถ้าจันทร์เป็นหินะ ว่าผู้นั้นมีรักทรัพย์รักแต่หัวที่ ภายหลังมิผู้รัก ถ้าผู้หญิงอาภัพญาติกาแล ๒๕

ถ้าอังคารเป็นระนัง ว่าคนผู้นั้นดีจ่ายได้ทรัพย์รับแต่หัวที่ นานไปชำรุดถ้าจะได้เพราะความคิดเองแล ๒๕

ถ้าพุธเป็นบิดา แม่ตายก่อนแล ๒๕

ถ้าพฤหัสเป็นมารดาตกกัมมะ แม่เสียก่อนพ่อ มารดามีศศักดิ์กว่าบิดาแล ๒๕

ถ้าศุกร์เป็นโภคา ว่าผู้นั้นรักของ แต่ว่ามักให้พี่น้องเสีย ๒๕

ถ้าเสาร์เป็นมัชฌิมา ผู้นั้นเจรจาปากหนัก ชอบใจผู้หญิงใจกล้าหาญแล ๒๕

ถ้าจันทร์เป็นอัตรา เมื่อคลอดรกพันคอ ญาติกาจะให้ลาภแก่ตนแล ๒๕

ถ้าอังคารเป็นหินะ ผู้นั้นมีของเสมอนหนึ่งหาไม่เพราะมิรัก อาภัพครูอาจารย์ มิตรส(หาย)มีมากแล ๒๕

ถ้าพุธเป็นระนัง ทรัพย์มากได้เพราะความคิดแลผู้ใหญ่ ถ้าบาปพระเคราะห์หนุนทำได้ไหวมีคงแล ๒๕

ถ้าพฤหัสเป็นบิดาตกมรณะ พ่อเสียก่อนแล ๒๕

ถ้าศุกร์เป็นมารดาตกกัมมะ แม่เสียก่อนบิดาแล ๒๕

ถ้าเสาร์เป็นโภคา ผู้นั้นมิใคร่รักทรัพย์จะได้เมียกายแก่แล ๒๕

ถ้าอาทิตย์เป็นมัชฌิมา ทำราชการมียั่งยืน ทำนมักใส่โทษความเจรจา ถือตัวระนัง

ถ้าอังคารเป็นอัตรา เมื่อน้อยเลี้ยงยาก เขาขอไปเลี้ยง มีความคิด ฟังญาติกาไม่ได้ มีบุญเพราะตัวเองแล ๒๕

ถ้าพุธเป็นหินะ ผู้นั้นมีสิ่งสินมาก รักของทั้งปวง อาภัพเขามันมิซื้อต่อแล ๒๕

ถ้าพฤหัสเป็นระนัง ว่าผู้นั้นมักได้ทรัพย์แก่ท่าน แต่ว่ารักแต่หัวที่ นานไปมิรักแล ๒๕

ถ้าศุภร์เป็นบิดา ตกพยาบาล พ่อเสียก่อนแม่ พ่อใจร้ายกว่าแม่แล ฯ

ถ้าเสาร์เป็นมารดา ถ้าตกมรณะ แม่เสียก่อนบิดา ว่าผู้้นั้นมีกว่ามารดามากมายนักแล ฯ

ถ้าอาทิตย์เป็นโศกา ผู้้นั้นรักทรัพย์นักแต่สมบัติพอดีแล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นมัทธมา อภักพลูกเมีย แต่ว่าเจรจาอ่อนหวาน มักตีเมียมักจะจากกันแล ฯ

ถ้าพุธเป็นอิตตะ ผู้้นั้นหน้าผากใหญ่ ทำคุณท่านว่าดี แต่ต่อหน้าพี่น้อง สามคนเจ็ดคนที่หนึ่ง ถ้าหาไม่
ถ้าพร้าพ่อแล

ถ้าพฤหัสบดีเป็นหิณะ มีข้าวมามากอภักพครูอาจารย์ ความรู้จะเรียนอันใดมีสำเร็จ มักเล่นแล ฯ

ถ้าศุภร์เป็นระนัง ทรัพย์บริบูรณ์ มักเก็บมิให้เป็นอันตราย ถ้าบาปพระเคราะห์มิสู้ดีแล ฯ

ถ้าเสาร์เป็นบิดา (ตก)มรณะ พ่อตายก่อนแม่ บิดานั้นใจร้ายกว่ามารดาแล ฯ

ถ้าอาทิตย์เป็นมารดา ถ้าตกมรณะ ว่ามารดาตายก่อนบิดาแล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นโศกา ว่าเงินมาก ทองน้อยกว่าเงิน ว่ามิสู้รักทรัพย์จะดีต่อแกแล ฯ

ถ้าอังคารเป็นมัทธมา ไปแห่งใดๆ คนรักทั่วเกลอมาก ทั่วเกลอทุกแห่งแล ฯ

ถ้าพฤหัสบดีเป็นอิตตะ ผู้้นั้นดีมีปัญญา มักรู้จักพี่น้องสามคนเจ็ดคน ทำการดีชอบใจสมณะชีพรามณ์แล ฯ

ถ้าศุภร์เป็นหิณะ พี่น้องญาติกาพึ่งไม่ได้ ยึดไปท่านทำโทษ ผู้้นั้นรักข้าวมของทั้งปวงแล ฯ

ถ้าเสาร์เป็นระนัง ทำได้ไหวมีคง ถ้ามีผู้เอาไหวคงแล ฯ

ถ้าอาทิตย์เป็นบิดา ถ้าตกมรณะ พ่อตาย(ก่อน)มารดา บิดามีผู้รักลูก ใจบาปแต่ว่าดีกว่าญาติกาแล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นมารดา ตกพยาบาล มารดาเสียก่อนบิดา มารดาใจดีกว่าบิดาแล ฯ

ถ้าอังคารเป็นโศกา ทายว่ารักทรัพย์แต่ใจนักเลงแล ฯ

ถ้าพุธเป็นมัทธมา ว่าผู้้นั้นเจรจามักพอใจคนทั้งหลาย ฯ

ถ้าศุภร์เป็นอิตตะ ช่างทะเลแต่ว่าทำคุณคนมีขึ้น เขาใส่ถ้อยความอาสาขุนนางจึงดี ผู้้นั้นมีเมียหลายคน ฯ

ถ้าเสาร์เป็นหิณะ มักใช้เจ็บใจร้าย มักให้ของแก่ท่าน ทรัพย์ไหวมีคงเขาจะเบียนมีมากแล ฯ

ถ้าอาทิตย์เป็นระนัง ทำได้ไหวมีคง ถ้าสมพระเคราะห์หิณุน ผู้เก็บจึงคงแต่ว่าเจรจาดีด้วยตนเองแล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นบิดา ตกกรรม พ่อตายก่อนมารดาใจอ่อนแล ฯ

ถ้าอังคารเป็นมารดา ตกมรณะ มารดาเสียก่อนบิดา มารดาใจร้ายกว่าบิดาพึ่งมิได้แล ฯ

ถ้าพุธเป็นโศกา สมบัตินั้นได้ด้วยฝีมือเอง แต่ว่าชี้ตระหนี่แล ฯ

ถ้าพฤหัสบดีเป็นมัทธมา ผู้้นั้นถ่อมตัวเจรจาไม่เพ่งดู ไปหาท่านมักเมินหน้าเสียก่อน ถ้าได้เจรจาเสมอนจะ
ตบที่ให้นั่งแล ฯ

ถ้าเสาร์เป็นอิตตะ คลอดยากตายด้าน ออกมาว่ารกพันขา ออกมาว่าตาบอดออกมาข้างหนึ่ง เจรจาชอบ
ใจขุนนาง ทำคุณคนมีขึ้นอภักพแล ฯ

ถ้าอาทิตย์เป็นหิระ เมื่อน้อยบังเกิดราดให้เจ็บท้องตกยากนัก จะเรียนสิ่งไรมีสำเร็จ เจรจามีคนนับถือ คน
นั้นมั่งคั่งมากแล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นธนะ มีความรู้มากได้ด้วยความรู้เอง แต่ว่าสมพระเคราะห์หนูนึ่งเสียด้วยนายเมีย ฯ

ถ้าอังคารเป็นบิดา ตกมรณะ พ่อตายก่อนแล ฯ

ถ้าพุธเป็นมารดา ตกพยายะ มารดาเสีย(ก่อน)บิดา มารดามีปัญญาเจรจาเพราะกว่าบิดาแล ฯ

ถ้าพฤหัสบดีเป็นโศกา ทายว่ามีบุญเพราะตัวเองมักได้ทรัพย์แล ฯ

ถ้าศุกร์เป็นมัทธมา ผู้นั้นเจรจาอ่อนหวานชอบใจคนทั้งหลาย ฯ

ถ้าอาทิตย์เป็นตนะ ผู้นั้นดำแดงร่างน้อย ตัวชายเรียวสะน้อยแล ฯ

ถ้าอังคารเป็นธันง ทรัพย์นั้นไว้มีสู้คง มีทรัพย์นั้นเป็นตำหนิแล ฯ

ถ้าพุธเป็นธันง คนทั้งหลายมักเบียด ทำได้ไว้มีคงเพราะดอกไม้ยอบ เป็นที่พอใจสมณะที่พราหมณ์ แล
ท้าวพระยาทั้งหลายแล ฯ

ถ้าพฤหัสบดีเป็นธันง มีทองกว่าเงิน ให้ระมัดผู้หญิงจะเบียด แล้วจะได้ลาภเพราะขุนนางผู้ใหญ่แล ฯ

ถ้าศุกร์เป็นธันง ก็ทายเหมือนพฤหัสบดีแล ฯ

ถ้าเสาร์เป็นมัทธมาธันง มีของ(ต่าง)ๆ นานา จะได้ลาภเพราะขุนนางผู้ใหญ่แล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นภุมพะ ทรัพย์มีมากต่อปานกลาง ถ้าบัพพะเคราะห์หนูนึ่งเสียเพราะชูเมียแล ฯ

ถ้าอังคารเป็นมัทธมา ทายว่ามากแต่พอดีไป ถ้าจะทำอันใดๆ ประสิทธิทุกอันแล ฯ

ถ้าพุธเป็นพันธุ ผู้นั้นได้เพราะเขอื่นแล ฯ

ถ้าพฤหัสบดีเป็นบุตรตะ มีความรู้มากจะเป็นสมภารแล ฯ

ถ้าศุกร์เป็นหริ(อริ) ศัตรูหัวหอยง ตาเหลือง ถ้าผู้หญิงนหมานข้างหนึ่งแล ฯ

ถ้าเสาร์เป็นปัตนิ จะได้เมียแม่ใหม่ ลูกมีสกุลนหมานข้างหนึ่ง มีภรรยาที่สาวแก่ รู้รักดีแต่ว่าใจบาป เนื้อ
ดำแดงอยู่ข้างทิศอุดรแล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นตนะ ผู้นั้นชายจะขาวเหลืองแล ฯ

ถ้าอังคารเป็นภุมพะ ได้ทรัพย์เพราะความรู้เอง เมื่อปานกลางทราไปแล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นสหัชชะ ผู้นั้นคบคนขาว สะน้อยดีแล ฯ

ถ้าพฤหัสบดีเป็นพันธุ ญาติกาพึงมิได้ๆ แต่ผู้อื่นความรู้ดีมีทรัพย์มาก ฯ

ถ้าศุกร์เป็นบุตรตะ มีลูกได้พึงช่างดี แต่ว่ามักตลกคะนอง ใจร้ายโกรธร้ายแล ฯ

ถ้าเสาร์เป็นหริ(อริ) ผู้นั้นหาสง่ามิได้ เขามักใส่ถ้อยความ ความรู้่น้อยคนชังมาก มีศัตรูเนื้อดำแดง ถ้ามี
ภรรยาขาวสูงแล

ถ้าอาทิตย์เป็นปัตนิ จะได้เมียขาว สามีสกุลแต่ว่าใจร้าย ถ้าตกมรณะมีตำหนิน้อยหนึ่ง ทรัพย์มีน้อยอยู่
ทิศตะวันออกแล ฯ

ถ้าอังคารเป็นตนะ เนื้อดำแดงจะดีต่อแลแล ฯ

ถ้าพุดเป็นภุมมะ ผู้นั้นเมื่อปานกลางมีบุญ เพราะวิชาเองแล ฯ

ถ้าพุดหัสเป็นสหัชชะ ผู้นั้นคบคนชายขาวสะอาดดีแล ฯ

ถ้าศุภร์เป็นพันธุ ฟังญาติกาได้แต่น้อย เพื่อนฝูงมากแล ฯ

ถ้าเสาร์เป็นปุตตะ มีลูกใจแข็งใจร้ายโกรธร้ายแล ฯ

ถ้าอาทิตย์เป็นหริ(อริ) ผู้นั้นมีศัตรูมากนั้แล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นปัตนิ จะได้เมียขาวเหลือง ผมหักศกแต่ว่ามักนอใจชั่ววุ่นนั้แล ฯ

ถ้าพุดเป็นตนะ เนื้อดำแดง ทำการสิ่งไรนานแล้วคนรักมาก ถ้าต้องบาปพระเคราะห์ มีสำเริงเลย ฯ

ถ้าพุดหัสเป็นภุมมะ ได้เพราะความรู้เอง เมื่อปานกลางมีบุญเพราะตัวเอง ทำงพระยาจะเลื่องลือแล ฯ

ถ้าศุภร์เป็นสหัชชะ เพื่อนเนื้อดำแดงกว่าตัวมันเบียนอีกแล ฯ

ถ้าเสาร์เป็นพันธุ ผู้นั้นฟังใครมิได้แล ฯ

ถ้าอาทิตย์เป็นปุตตะ ผู้นั้นลูกใจแข็งเลี้ยงยาก จะฟังได้ต่อใหญ่ มีลูกหญิงก่อนชั่วนั้แล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นหริ(อริ) หญิงมักใส่ถ้อยความแล ฯ

ถ้าอังคารเป็นปัตนิ จะได้สาวแต่ว่าปากร้ายใจดี อยู่ทิศอีสานแล ฯ

ถ้าพุดหัสเป็นตนะ เนื้อดำแดง ท้องใหญ่ มีบุญ มียศถาศักดาทุกประการ ผู้อื่นมักนิทา ทำวพระยาให้

ลามแล

ถ้าศุภร์เป็นภุมมะ ทรัพย์บริบูรณ์ เมื่อปานกลางจะได้ดีด้วยตัวเอง คนรักมาก ถ้าบาปพระเคราะห์หนัก
ไม่สู้ดี ถ้าสมพระเคราะห์หนักนั้แล ฯ

ถ้าอาทิตย์เป็นพันธุ เพื่อนฟังมิได้ ฟังปานหาฟังมิได้เขาจะเบียนตนอีกแล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นปุตตะ ผู้นั้นมีลูกหญิงก่อนดี ฯ

ถ้าอังคารเป็นหริ(อริ) มีศัตรูตาเหลืองแล ฯ

ถ้าพุดเป็นปัตนิ ได้เมียสาวปากกว้าง ชายฟังฟังลูกกำพร้าว รู้รักดีเจรจาปรับ ถ้ามีอยู่ทักษิณทิศอุดรแล ฯ

ถ้าศุภร์เป็นตนะ ทำราชการ... ถ้าบาปพระเคราะห์หนักนั้แล ถ้าสมพระเคราะห์หนักนั้แล เป็นพลเรือนก็ดี ฯ

ถ้าเสาร์เป็นภุมมะ ผู้นั้นเมื่อปานกลางมีตักยากเลยคงตัวแล ฯ

ถ้าอาทิตย์สหัชชะ มิตรสหายมีชื้อต่อ ชอบแต่เจ้าไทย พระสงฆ์คนใจบุญดี จะได้ลามเมื่อภายหลังแล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นพันธุ ฟังได้แต่ญาติกาข้างพ่อ ข้างแม่ฟังมิได้เลย ฯ

ถ้าอังคารเป็นปุตตะ มีลูกพอดีเป็นศัตรูเลี้ยงนั้เป็นบาดแผล ฟังได้ต่อใหญ่ ลูกหญิงก่อนชั่วแล ฯ

ถ้าพุดเป็นหริ(อริ) มีศัตรูตา(ดำ)แดง หน้าเป็นแผลแล ฯ

ถ้าพุดหัสเป็นปัตนิ ได้เมียสาวแต่รู้หลัก^๒ กว่าผิว ความคิดมาก อยู่ทิศทักษิณ พายัพแล ฯ

ถ้าเสาร์เป็นตนะ ผู้นั้นกล้าหาญปานกลาง เป็นใจแต่ว่าความคิดน้อย ตายด้านออกมาแข็งแล ฯ

^๒ หลัก หมายถึง ฉลาดหลักแหลม

ถ้าอาทิตย์เป็นภุมพะ จะได้สมบัติ เพราะแม่ปู่ย่าตายายทั้งหลายทำได้ไว้มีคงแล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นสหัชชะ มิตรสหายดีแต่คนขาวคนดำมันเบียดเบียนตนแล ฯ

ถ้าอังคารเป็นพันธุ ไร้ญาติกา เขาเบียดตัว เรียนสิ่งใดไม่สำเร็จ ทำการประสิทธิ์ทุกอันแล ฯ

ถ้าพุธเป็นปุตตะ มีลูกความรู้ดี เป็นช่างด้วยมีปัญญาแล ฯ

ถ้าพฤหัสบดีเป็นหริ(อริ) ศัตรูหัวหอยงตาเหลือก ถ้าผู้หญิงนมนานข้างหนึ่ง ฯ

ถ้าศุกร์เป็นปัตนิ ได้เมียสาวเจรจาแน่นอน แต่ว่าสับปรับ มีคนเชื่อใจเป็นนักเลงอยู่ที่ศตวันออกแล ฯ

ถ้าอาทิตย์เป็นมรณะ มักอาสาความท่านอาภัพนักแล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นศุภะ ผู้นั้นไปไหนๆ มีคนต้อนรับ เจรจาอ่อนหวานแล ฯ

ถ้าอังคารเป็นกัมมะ มีเมียหลายคน มีทรัพย์มากแล ฯ

ถ้าพุธเป็นลาภะ ผู้นั้นได้ลาภเพราะตัวเองแล หาไม่เข็ญใจแล ฯ

ถ้าพฤหัสบดีเป็นพยายะ อาภัพความรู้ เมื่อน้อยจะเรียนวิชาสิ่งไรไม่สำเร็จ ไปไหนเพื่อนเขามักไล่ถ้อยแต่ว่า

แหลมใจนักแล ฯ

ถ้าศุกร์เป็นเสนา ทำราชการเป็นช่างเรื่องดีแล ฯ

ถ้าเสาร์เป็นมนตรี ทำราชการดี แต่ว่าเกรงเพื่อนฝูงจะคนละนามิได้แล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นมรณะ อาภัพเมีย เมียตายก่อน ถ้ามีตายต่อน้ำ กินยาตาย ผูกคอตาย ไฟไหม้ตาย ฯ

ถ้าอังคารเป็นศุภะ ผู้นั้นไปสู่ขุนนางท่านให้คนรัก แต่ว่าพึ่งพี่น้องมิได้ อาภัพครูอาจารย์ ได้เมียเขาแล ฯ

ถ้าพุธเป็นกัมมะ มีสิ่งใดมีงาม มีทรัพย์มากนักแล ฯ

ถ้าพฤหัสบดีเป็นลาภะ ได้ลาภเพราะสมณะซีพรหมณ์แล ฯ

ถ้าศุกร์เป็นพยายะ เมื่อน้อยมักผลาญพ่อแม่ให้ฉิบหาย ญาติกาพี่น้องก็มีอยู่แต่พึ่งไม่ได้ ไปไหนมักมาพาลัน

แล ฯ

ถ้าเสาร์เป็นมัชฌิมา ทำราชการอาภัพ ต้องโทษเพราะเพื่อนแล ฯ

ถ้าอาทิตย์เป็นมนตรี ทำราชการพอดีแล ฯ

ถ้าอังคารเป็นมรณะ ทำราชการมิสู้ดี ท่านมักทำโทษแล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นศุภะ ไปหาท่านชอบ ผู้ใหญ่ใจดีเสมอตัวพอดี จะได้ดีต่อแกแล ฯ

ถ้าพฤหัสบดีเป็นกัมมะ ถ้อยความรู้มักสืเรียนความรู้มิสำเร็จแล ฯ

ถ้าศุกร์เป็นลาภะ ได้ลาภเพราะทำราชการบริบูรณ์ ทำผู้เสมอมิได้ ได้เพราะคนขาวแล ฯ

ถ้าเสาร์เป็นพยายะ โรคมาก ไปไหนวุ่นวามปวดเจ็บ รู้หลักเพราะความคิดเมีย เมียเป็นทาสามีชายิ่งดี ผู้ชายมักชื้อต่อ ทำราชการดีเพราะผู้หญิงแล ฯ

ถ้าอาทิตย์เป็นเสนา ผู้นั้นทำราชการ(การ)ดีนักแล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นมนตรี ทำราชการได้ดีเพราะคนขาวแล ฯ

ถ้าพุธเป็นมรณะ ผู้นั้นจะตายเพราะกินของผิดสำแลงแล ฯ

ถ้าพหูหัสเป็นศุภ ความคิดดีแล ทั้งสิ่งใดก็ได้เรียนทุกอัน ไปหาท่านต้อนรับแต่ไกลแล ฯ

ถ้าศุภกรเป็นกัมมะ ผู้นั้นรู้หลักกว่าคนทั้งหลายแล ฯ

ถ้าเสาร์เป็นลาภะ ได้ลาภเพราะเกล้าหาญ มักเป็นตำหนิ แต่ว่ามีชัยชนะสมบัติมากแล ฯ

ถ้าอาทิตย์เป็นพยายะ ตีต่อปานกลาง เมื่อเด็กมักเจ็บ เรียนอันใดมักสำเร็จแล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นเสนา ทำราชการมักได้ลาภเพราะผู้หญิงแล ฯ

ถ้าพหูหัสเป็นมรณะ อากัฟผู้นั้นจะเรียนวิชาสิ่งใดๆ บ่มีสำเร็จ ผู้นั้นจะตายด้วยคุณยาอาวูธแล ฯ

ถ้าศุภกรเป็นศุภะ ทำราชการไม่มีอันตรายบริบูรณ์ เป็นไพร่ไม่มีทรัพย์ แต่ภรรยามักเบียนให้ท่าน ท่านมักเอาเป็นพี่น้องแล ฯ

ถ้าเสาร์เป็นกัมมะ เขามักใส่ถ้อยความคบเพื่อนมิขึ้นแล ฯ

ถ้าอาทิตย์เป็นลาภะ ได้สิ่งใดมักตระหนี่แล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นพยายะ ใจอ่อนคล้อยไปคล้อยมา มักชอบใจผู้หญิงแต่ว่าอากัฟพี่น้องแล ฯ

ถ้าอังคารเป็นเสนา ผู้นั้นทำราชการแต่พอตัวแล ฯ

ถ้าพุธเป็นมนตรี ทำราชการจะได้ชื่อเสียงแล ฯ

ถ้าศุภกรเป็นมรณะ ผู้นั้นตายเพราะอาสาท้าวพระยาแล ฯ

ถ้าเสาร์เป็นมรณะ จะตายด้วยสิ่งสิน ให้บันยันจงดีแล ฯ

ถ้าอาทิตย์เป็นศุภะ ทำราชการชอบใจขุนนางแลพงศาเป็นราชกินเมืองได้ มีปัญญา ถ้ามีภระนั้นก็ร้ายนักแล ฯ

ถ้าจันทร์กัมมะ ผู้นั้นอากัฟเมีย เมียนั้นก็มักตำหนิแล ฯ

ถ้าอังคารเป็นลาภะ ผู้นั้นได้เพราะมิตรสหาย แลเพื่อนฝูงทั้งหลายลือชวาปรากฏ จะมีเมียสองคน ทรัพย์มากแล ฯ

ถ้าพุธเป็นพยายะ ผู้นั้นเดินทางมักเดินหลังเขาแล ฯ

ถ้าพหูหัสเป็นเสนา ผู้นั้นทำราชการดี เพราะบัณฑิตแล ฯ

ถ้าศุภกรเป็นมนตรี ผู้นั้นทำราชการจะได้เป็นใหญ่แล ฯ

ถ้าอาทิตย์เป็นใจ (ใจ) นั้นกลับกลอกแต่ว่าปากว่าจะไปทุกแห่งใจนั้นมีเที่ยงเอามีได้ แต่นั้นเป็นทหารมักอาสาขุนนางทั้งหลาย อาสาขุนนางท่านรัก แลคนเข้ญใจอากัฟมักชอบใจ ยิ่งใครว่าไรแก่ตนจะใคร่เอาทันใจ จึงนอนตาหลับ โกรธร้ายหายเร็วแล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นใจ ใจนั้นน้อยเป็นแต่พลเรือน ใจนั้นสุภาพแก่เพื่อนฝูง แต่ว่าใจร้ายรักกันจะพลันหน่าย แต่ว่ามีปัญญาดี แต่ว่าชี้ลาดความแล ฯ

ถ้าอังคารเป็นใจ ใจนั้นทหาร มักนักเลง มักมีเมียหลายคน มักคิดความด้วยเมียเขาชอบใจ ผู้หญิงโกรธร้ายใจบาปแต่ว่าปัญญาดี ฯ

ถ้าพูดเป็นใจ ใจนั้นหวานมักมีกินชืด มักรู้น้ำใจคน มักพิจารณาใจเอง โกรธร้ายมักปรานีคน เขาว่าดีแต่ต่อหน้า ลับหลังมักพูดว่าร้ายแค้นมากกว่าเขารักเราแล ฯ

ถ้าพูดหัสเป็นใจ ใจนั้นมักเป็นทุกข์ อันมักเล่าความทุกข์ยาก คนนั้นใจโกรธร้ายนัก ใจนั้นคือมักรู้ความแก่เพื่อฝูงดีแล ฯ

ถ้าศุภร์เป็นใจ ใจนั้นอภัพตนเอง คนรักมากนัก ใจนั้นแต่พอเรียน มักเอ็นดูเพื่อนฝูง ใจนั้นตรงดี มักพิจารณาเรือนตน รู้ทุกอันแต่ว่ามีได้แล ฯ

ถ้าเสาร์เป็นใจ ใจนั้นทหารรัฐหลักดี มักเล่าเพื่อนฝูง ใจนั้นตรงดี โกรธร้ายใจคิดอ่านทุกความ มีเพื่อนฝูงใจมักอุเบกขา ให้ตา(ย)ด้วยคมหอกคมดาบ ถ้าไปไหนมีชาวเกลอทุกแห่งแล ฯ

ถ้าอาทิตย์เป็น(อิ)นัง ทรัพย์น้อยเป็นแต่มี มีดีมีตำหนิมาก มีทองมากทรัพย์จึงดีแล กามนั้นแรงแลเป็นไฟในร่มผ้า ถ้ามีตั้งนั้นเล่าอยู่ชุกเยียว แพ้เมียนักมักมีเสียหลายคนแล ฯ

ถ้าจันทร์เป็นอินัง กามนั้นถอยแต่มีกำลังมีรูลดแล ฯ

ถ้าอังคารเป็นอินัง ทรัพย์ไว้มีผู้คงมีทรัพย์มีตำหนิแล ฯ

ถ้าพุธเป็นอินัง คนทั้งหลายมักเบียดเบียนมิคงเพราะดอกไม้ยอบ เป็นที่พอใจแก่ท้าวพระยาแลสัมมาพราหมณ์จารย์ทั้งหลายแล ฯ

ถ้าพฤหัสบดีเป็นอินัง จะมีทองมากกว่าเงิน ให้ระมัด^๓หญิงจะเบียนแล้วจะได้ลาภเพราะขุนนางผู้ใหญ่แล ฯ

ถ้าศุภร์เป็นอินัง ก็ทายเหมือนวันพฤหัสบดีแล ฯ

ถ้าเสาร์เป็นอินัง มีต่างๆ นานา จะ(ได้)ลาภเพราะขุนนางผู้ใหญ่แล ฯ

จบฝอยเลขเจ็ดตัวแต่เท่านี้ ฯ

^๓ ระมัดระวัง

[วันจรม วันลอย วันฟู]

สิทธิการียะ

เดือน ๕	วัน ๕ จม	วัน ๒ ฟู	วัน ๓ ลอย ๗ะ
เดือน ๖	วัน ๑ จม	วัน ๒ ฟู	วัน ๖ ลอย ๗ะ
เดือน ๗	วัน ๒ จม	วัน ๕ ฟู	วัน ๗ ลอย ๗ะ
เดือน ๘	วัน ๓ จม	วัน ๖ ฟู	วัน ๑ ลอย ๗ะ
เดือน ๙	วัน ๔ จม	วัน ๗ ฟู	วัน ๒ ลอย ๗ะ
เดือน ๑๐	วัน ๕ จม	วัน ๑ ฟู	วัน ๒ ลอย ๗ะ
เดือน ๑๑	วัน ๖ จม	วัน ๒ ฟู	วัน ๔ ลอย ๗ะ
เดือน ๑๒	วัน ๗ จม	วัน ๓ ฟู	วัน ๕ ลอย ๗ะ
เดือน ๑	วัน ๕ จม	วัน ๔ ฟู	วัน ๖ ลอย ๗ะ
เดือน ๒	วัน ๒ จม	วัน ๔ ฟู	วัน ๗ ลอย ๗ะ
เดือน ๓	วัน ๓ จม		วัน ๖ ลอย ๗ะ
เดือน ๔	วัน ๔ จม	วัน ๗ ฟู	วัน ๒ ลอย ๗ะ

จรมวันจรม วันฟู วันลอย แต่เท่านี้ ๗ะ

[สมพงษ์เนื่อคู่, สมพงษ์ธาตุ]

ถ้าจะดูสมพงษ์ปี

สิทธิการียะ

ฉลู มะเส็ง	มนุษย์ผู้ชาย
กุน เกาะ	มนุษย์ผู้หญิง
ชวด มะโรง	เทวดาผู้ชาย
มะเมีย มะแม	เทวดาผู้หญิง
ระกา วอก	ผีเสื้อผู้ชาย
ชาล จอ	ผีเสื้อผู้หญิง
มะเส็ง มะเมีย	ธาตุไฟ
มะโรง มะเส็ง	ธาตุทอง
ชาล เกาะ	ธาตุไม้
ฉลู จอ	ธาตุดิน
กุน ชวด	ธาตุน้ำ
วอก ระกา	ธาตุเหล็ก

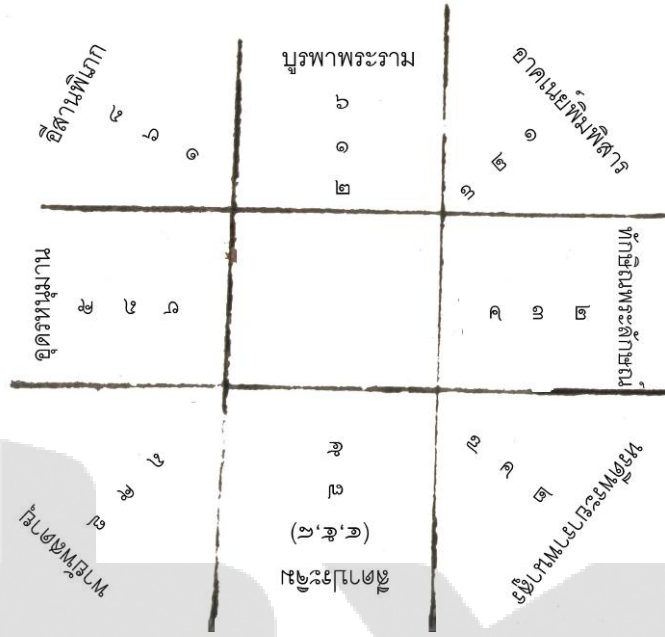
ชายดิน หญิงดิน	จะมีทรัพย์มากแต่ว่า ๓ ปี ๗ ปีลูกจะตายคนหนึ่งแล
ชายธาตุน้ำ หญิงธาตุน้ำ	จะมีข้าไท มีลูกจะได้กินแรง
ชายไม้ หญิงไม้	มีสวัสดิ์มียศศักดิ์
ชายน้ำ หญิงไฟ	จะมีสมบัติเสมอกัน
ชายน้ำ หญิงไม้	จะมียศ ข้าของมาก
ชายไม้ หญิงไฟ	จะมีลูกชายจะได้ยศศักดิ์
ชายดิน หญิงไฟ	จะได้ข้าของมากดี
ชายดิน หญิงน้ำ	ปีหนึ่งจะได้ยศศักดิ์
ชายไม้ หญิงดิน	จะมียศศักดิ์
ชายไม้ หญิงไม้	ให้เกรง ๓ ปี ๗ ปีจะตาย
ชายดิน หญิงดิน	รายนักจะจากกันแล
ชายดินเหล็ก หญิงดินเหล็ก	ดีนักแล
ผู้ชายชวด ผู้หญิงเถาะ	ดีนัก
ชายกุน หญิงมะเมีย	อยู่ด้วยกันดีแล
ชายปีฉลู มะเมีย หญิงเถาะ	อยู่ด้วยกันดี
ผีเสื้อ ผีเสื้อ	อยู่กันดี
เทวดา ผีเสื้อ	อยู่ด้วยพอดีแล
เทวดา เทวดา	อยู่ด้วยยอมเถียงกัน
เทวดา มนุษย์	อยู่ด้วยยอมเถียงกันไปมา ข้าคนบมี
มนุษย์ ผีเสื้อ	อยู่ด้วยกันตายจากกันแล
เทวดาผู้ชาย เทวดาผู้ชาย	อยู่ด้วยกันหาลูกมิได้จะฉิบหาย
ผีเสื้อผู้ชาย ผีเสื้อผู้ชาย	อยู่ด้วยกันมีดีแล
เทวดาผู้หญิง เทวดาผู้หญิง	อยู่ด้วยกันหายศศักดิ์มิได้ เข็ญใจแล
มนุษย์ มนุษย์	อยู่ด้วยกันเข็ญใจนักแล
เทวดาผู้ชาย เทวดาผู้หญิง	อยู่ด้วยกันประสิทธิริก มีทรัพย์มาก ข้าหญิงชายมาก มีบรรดาศักดิ์จักจะเป็น

ขุนนาง

ผีเสื้อผู้ชาย ผีเสื้อผู้หญิง	อยู่ด้วยกันประสิทธิริก ทรัพย์มาก ข้าหญิงชายช้างม้ามาก เป็นเสนาบดีผู้ใหญ่แล
เทวดาผู้หญิง เทวดาผู้หญิง	อยู่ด้วยกันหาลูกมิได้แล
เทวดาผู้ชาย เทวดาผู้หญิง	อยู่ด้วยกันมีทรัพย์มากแล
เทวดาผู้หญิง ผีเสื้อผู้ชาย	อยู่ด้วยกันมีทรัพย์มาก สบายแล
มนุษย์ผู้ชาย ผีเสื้อผู้ชาย	อยู่ด้วยกันจะจากกัน
มนุษย์ผู้หญิง ผีเสื้อผู้ชาย	อยู่กันแล้วจะฉิบหายตายโหง ไปเข้าโลงเป็นแพแล ๗

จบสมพงษ์ธาตุสิบสองวะชะระแต่เท่านี้ ให้พิจารณาตามตำรับนี้เกิด ดีชั่วก็รู้แล ๗

[ฉัตรสามชั้น]

- ถ้าอาทิ(ตย์)ตัวในได้เมื่อพิเภกพี่ชายค้บดเสียมมีใครจะจากเมียหาไม่จะเสี่ยของแล ฯะ
- ศุกรีตัวกลางได้เมื่อ(พิ)เภกหายโคกเศรำรำคาญเคื่องได้กินเมืองสนุกด้วยเฝ้าพันธุ ฯะ
- รานูตัวนอกดับพนันพิเภกถึงแก่มรณา ถ้ามีตั้งนั้นจะต้องโทษโทษา มูลนายจะใส่ถ้อยความให้เกรงจะเสี่ยทรัพย์มากขาม ภัยนั้นติดตามมาข้างทิศอุดร ฯะ

ถ้าจันทร์ตัวในได้บวร สุครีพเอวาวนรมาถวาย พระอวดารจะได้แก้วแหวนบริวาร แก่ครูอาจารย์ บัณชิตแลสงฆ์

ถ้าอาทิตย์ตัวกลางเย้ยยะยง ได้เมื่อพระองค์พลัดจากพระนคร จะเสี่ยเมียรักสีดาดวงสมร พลัดจากพระนคร ราพี่ร่ายพาไป นางจากผัวขวัญป่วนปั่นพระทัย ทรัพย์อันพึ่งใจของรักจากตน ฯะ

ถ้าศุกรีตัวนอกให้ผล ได้เมื่อจุมพล ไปปราบพระนครลงกา จึงได้เจ้าสีดามาพระเวียงชัย ฯะ

อาคเนย์อั้งคารตัวใน ได้เมื่อท้าวไท้ พิมพิสารราชา ตั้งให้ลูกชาย ครอบครองพารา ให้เป็นพระยาครองราชแทนตน ฯะ

ถ้าจันทร์ตัวกลาง ลูกชายทรรน เอาบิดาตน จำไว้มีดี ฯะ

ถ้าอาทิตย์ตัวนอก ราศีได้เมื่อธิบตี ถึงแก่ความมรณา ฯะ

ถ้าพุทธตัวในหนทัก(ษิณ) พระลักษณณ์ภูมินทร์อยู่ในไตรสรณาคม ได้มีตรสหายรูปร่างอุดม จะได้ขึ้นชมท้าวไท้ให้บริวาร ฯะ

ถ้าอั้งคารตัวกลาง พระลักษณณ์ภูบาล ต้องศรขุนमार ห้ามทิศหริดี อย่าไปหญิงชาย ทาสทาสี จะหนีจะพรากจากตน ฯะ

ถ้าจันทร์ตัวนอกให้ผล หนุมานเลิศล้ำ เอายามาถวายแก่พระภูบาล ก็หายทุกข์โคก โรคร้อนรำคาญได้ลาภสการ เพราะยิงปากแข็ง ฯะ

ถ้าเสาร์ตัวในอย่าแคลง พระยาราพ^๕ กำแหง ล้ำลึกพิษไป ทิศหรีดี บัณชิตกษัตริ์ จะได้ลาภหลาย ฯ

ถ้าพุธตัวกลาง ขุนราพฤาษาย โลกฉันทมากมาย จะได้สี่ดา ดวงจันทร์ไปหน ทักษิณได้ลาภครามครัน
จะได้จอมขวัญ ไปไว้ในสวนอุทยาน ฯ

ตัวนอกอังคาร ขุนราพใจพาล ต่อด้วยพระภูมิ ถูกต้องครให้ ราพร้ายบาปี แพ้แก่พระภูบาล ให้เกรงไฟจะ
ไหม้เผาผลาญ ร้อนโรครำคาญ เพียงชีวิตจะเปลี่ยนแปลง ฯ

ถ้าพฤษ์ตัวในคือสี่ดานวลระหง พระพอยกให้ แก่ราชาเป็น เอกอัครนายา แก่น้องราม่า คือเจ้าลักษณะ
ภูมิ ไปทิศทางหรีดี บัณชิตกษัตริ์ ได้ลาภโดยจง ฯ

ถ้าเสาร์ตัวกลางเยี่ยระยง เจ้าสี่ดานวลระหง ราพร้ายพาไป นางจากผัวขวัญ ป่วนปั่นพระทัย ทรัพย์อันพึง
ใจ ของรักจะจากตน ฯ

ถ้าพุธตัวนอกให้ผล สี่ดานิรมล พระรามก็ได้คืนมา จะได้เงินทอง ผ่าฝ่อนานา สมบัติราชา พระองค์ก็ได้
รางวัล ฯ

ถ้าราหูตัวใน สดาขุชิงชัย เป็นสหายด้วยพระภูมิ จะได้ผู้หนึ่ง เป็นสหายดี ภายหน้าแต่เนี้ จะเสียทรัพย์เงิน
ทอง ถ้าเป็นขุนนางจะต้องจำจอง ราชทัณฑ์เนื่องนอง ระมัดจะจากสถาน ฯ

ถ้าพฤษ์ตัวกลางราศี สดาอยู่ยู่ดี เมื่อได้กินเมือง จะได้ช้างมา ข้าคนนองเนื่อง ทำวให้ก็ได้รางวัล ฯ

ถ้าเสาร์ตัวนอกเหตุหรรษ์ สดาอยู่เมื่อต้องโทษทัณฑ์ เพราะด้วยวาจา ถูกต้องแหวนธำรงค์นายา เพียงชีวิต
สดาจะมรณา ฯ

ถ้าศุกร์ตัวในทิศข้างอุดร หนุমানวนร เอลิงมาถววย ที่รักเจ้าขุนมูล จะได้ลาภพึงพอใจ ฯ

ถ้าราหูตัวสมสะใหม่ หนุมานเลิศไกร ได้เมื่อเผาเมืองลงกา เอน้ำมั่นขันทา เพลิงเผากายา เพียงชีวิตจะ
วางวาย ฯ

ถ้าพฤษ์ตัวนอกให้ผล หนุมานเลิศลัน ได้เสวยบุรีเรือง ช้างม้าข้าคนนองเนื่อง ได้อยู่ครองเมือง เป็นสุข
สำราญ ฯ

จบฝอยฉัตรสามชั้นแต่เพียงนี้ ฯ

ถ้าวัน ๑ ฯ ๑๕ ชั้นนาย นาคธาธาสาวย ไหลกรุดปีนนี้ ฯ

ถ้าวัน ๒ ฯ ๑๔ ชั้นนาที่ เสือโคร่งแล่นหนี กวางก็ไล่รุกราน ฯ

ถ้าวัน ๓ ฯ ๑๓ ชั้น บมินานราชสีห์ตัวหาก็แพ้แก่สารพลาย ฯ

ถ้าวัน ๔ ฯ ๑๒ ชั้นนาย ผุงม้าเหลือหลายก็แพ้แก่ทรายตัวเดียว ฯ

ถ้าวัน ๕ ฯ ๑๑ ประเดเดียว พระจันทร์ฉุนเฉียว ก็ไล่ราหูรุกราน ฯ

ถ้าวัน ๖ ฯ ๑๐ ชั้น หนุนั้นบมิขามก็ไล่แมวปางตาย ฯ

ถ้าวัน ๗ ฯ ๙ ชั้นนาย เขียดน้อยใจร้ายก็ไล่ชอกชอน ฯ

จบตำรับชั้นแต่เพียง ฯ

^๕ พระยาราพ, ขุนราพ, ราพนาสูร = ทศกัณฐ์

[เทพจรประจำกาย]

ยามนี้มโหรรบร อาจารย์กล่าวกลอน แต่งไว้มีคลา ผิจะดำเนินลินลา เมื่อจะยตรา ให้ชอบยามใช้ เพื่อ
ว่าจะเข้าสัปประยุทสิ่งใด มวยปล้ำชนไก่ ชำนิชำนานญ บมีคลา ผิจะดำเนินลินลา คลาคลายไปมาหาลากให้สบ
สถาน ฯ

เดือนขึ้นค่ำหนึ่ง เทพจรอยู่ข้อเท้า ยตราไปจะได้ของเรา ฯ

๒ ค่ำ เทพจรอยู่หลังตีน ยตราจะเสียของ ฯ

๓ ค่ำ (เทพจร)อยู่คอก ยตราไปจะมีลาภผู้ใหญ่จะให้ของ ฯ

๔ ค่ำ เทพจรอยู่มือ ยตราไปข้างตะวันออก เมื่อขึ้นมาเขาจะทำโทษ ฯ

๕ ค่ำ เทพจรอยู่ลิ้น ไปไหนจะมีลาภเมื่อขึ้นมา ฯ

๖ ค่ำ เทพจรอยู่ท้อง ไปจะเสียของ เขาจะทำโทษเมื่อกลับขึ้นมา ฯ

๗ ค่ำ เทพจรอยู่หัว ไปจะได้ลาภมีผู้จะบูชา ฯ

๘ ค่ำ เทพจรอยู่หลัง ไปขโมยจะลักของ ท่านจะทำโทษตนแล ฯ

๙ ค่ำ เทพจรอยู่ตา ไปหนได้ผู้ใหญ่จะให้ลาภเมื่อกลับขึ้นมา ฯ

๑๐ ค่ำ เทพจรอยู่หู ไปหนได้ผู้หญิงแลบัณฑิตจะให้ลาภ ฯ

๑๑ ค่ำ เทพจรอยู่มือ ไปจะตายแล ฯ

๑๒ ค่ำ เทพจรอยู่สะเอว ไปผู้หญิงบูชา ฯ

๑๓ ค่ำ เทพจรอยู่มือ ไปมีดี ฯ

แรม ค่ำ ๑ เทพจรอยู่ฝ่าตีน ไปมีลาภ ฯ

แรม ๒ ค่ำ เทพจรอยู่หลังตีน ไปลาภจะได้เมื่อกลับขึ้นมา ฯ

แรม ๓ ค่ำ (เทพจร)อยู่มือ ไปมีดี ฯ

แรม ๔ ค่ำ (เทพจร)อยู่พื้น ไปจะมีลาภ จะได้ของคืนมา ฯ

แรม ๕ ค่ำ เทพจรอยู่ลิ้น ไปของจะหาย ฯ

แรม ๖ ค่ำ (เทพจร)อยู่คาง ไปจะได้ของดี ฯ

แรม ๗ ค่ำ (เทพจร)อยู่หู ไปจะได้ทุกข์ ฯ

แรม ๘ ค่ำ (เทพจร)อยู่สะเอว ขุนนางจะให้ข้าวของ ฯ

แรม ๙ ค่ำ (เทพจร)อยู่ปาก ไปเขาจะลักของอย่าไป ฯ

แรม ๑๐ ค่ำ (เทพจร)อยู่หัว จะมีลาภกลับมาเรือน ฯ

แรม ๑๑ ค่ำ (เทพจร)อยู่ตา ไปศัตรูผู้หญิงจะให้ของ ฯ

แรม ๑๒ ค่ำ เทพจรอยู่มือ ไปมีลาภ ฯ

แรม ๑๓ ค่ำ เทพจรอยู่ข้าง ไปบัณฑิตจะร้อนใจ ฯ

แรม ๑๔ ค่ำ เทพจรอยู่ฝ่ามือ ไปท่านมีอันให้ ฯ

แรม ๑๕ ค่ำ (เทพจร)อยู่มือ ดี ฯ

วัน ฯ จบเทพจรเท่านี้ ฯ

วัน ๑ ดี่เลขอยู่หัวลายตีน ฯ
 วันจันทร์อยู่แลหน้าผากแลเขาทั้งสอง ฯ
 วันอังคารอยู่ตะมุกลงรักแร้แลท้องน้อย ฯ
 วัน ๔ อยู่ตะมุกลงปาก ฯ
 วัน ๕ อยู่หัวแลทองเช่า ฯ
 วัน ๖ อยู่อกแลคาง ฯ
 วัน ๗ อยู่นมแลหัวแล ฯ

ต่อไปเป็นตำรายาเขียนด้วยดินสอ

ยาฝีมดลูก

ลูกจันทร์ ๑ บาท ดอกจันทร์ ๑ บาท กระจวาน ๑ บาท กานพลู ๑ บาท พริกไทย ๑ บาท ดี่ปี่ ๑ บาท
 ชิง ๑ บาท ชะพลู ๑ บาท สะค่าน ๑ บาท เจตมูล ๑ บาท สมุลแว้ง ๑ บาท ประสมน้ำมันงากวนให้เข้ากัน กินเวลา
 ละซ็อนหอยไต้แล ฯ

ยาภษณาตอง

สิทธิการิยะ ยาตองขนานนี้ ท่านผู้เฒ่าคิดปริศนา ได้มาแต่เมืองอินทปัตถ์ ว่ามีทองอยู่ตุ่ม ๑ คิดได้เอามา
 ตีค่าไว้แสนซ่งทอง แก้ได้สารพัดโรคเรื้อรัง แก้วริดสีดวงแห้งผอมเหลือง แก้วฤทธิ์โถมองคร้อ กษัยด้านเลือดลม มุทกิต
 มุทคาคต ฝริดสีดวงล้าได้ ฝปรวกรวงฝั้ง ฝได้เลื่อนซ้าร้ว มดลูกเคลื่อนอุปทม มานเหลืองมานลม เป็นด้านเลือดลม
 บำรุงเลือดธาตุ หญิงขาดระดูปี ๑ ๒ ปีก็ดี แก้วบาทุจริต บาฝเดื่อดเลือดลม สารพัดโรคเรื้อรังหายสิ้นทุกประการ
 ท่านให้เอาแกนซี้เหล็กทั้ง ๒ แสมทั้ง ๒ เถามวกทั้ง ๒ เถาคันทั้ง ๒ กะดาดทั้ง ๒ หางไพลทั้ง ๒ ฝาง ๑ แกแล ๑
 กุมทั้ง ๒ กะทือ ๑ ไพล ๑ ซมีนอ้อย ๑ ชิง ๑ ว่านน้ำ ๑ เบนจกกุล ๑ ยาทั้งนี้เอาเสมอภาค สารส้ม ๑๐ ตำลึง
 เกลือ ๑๐ ตำลึง ปูนขาว ๑๐ ตำลึง ดินประสิว ๑๐ ตำลึง มะกรูด ๑๕ ลูก คูลีการเข้ากันใส่กระถางตองต้มน้ำให้
 เดือด กินตามกำลังเกิดวิเศษนักแล ฯ การบูร ๒ สลึง

ยาภษณา ฯ

หน้าปลาย

[ตำรายากระษัย]

๐□□ ยากระษัยกล่อน^๕ ถ้าแพทย์ผู้ใดจะทำ คำนับจงดีเถิด อันว่ากระษัยเช่นนั้นมันเกิดขึ้นที่ชายโครงข้างซ้ายข้างขวา เมื่อแรกมันตั้งนั้นเป็นก้อนเท่าลูกไข่เป็ด มันจึงให้จุกในอกในใจ ครั้นกินยาที่ดี นวดก็ดี มันสบายลงระน้อย ครั้นมันแก่เข้ามันก็กลายเป็นดวงเหมือนเดามันก็จับดำ เพลาน้ำขึ้นทุกวันไป คนชুবผอมดูเหลืองดูจาง ขมมัน ถ้ามันแก่หนักแล้วมันก็ให้เป็นเลือดออกทางทวารเบาแล เป็นดังนี่คือตัวมันแตกออกแล้วถ้าหม่อมรู้ถึง ๗ วันตายแล ถ้าจะแก้ให้แก้เสียแต่ยังอ่อนๆ อยู่แล เอาโคกกระสุน ๓ กำมือ มะกรูดลูก ๑ ฝานออก ๓ ท่อน ฝานขวางลูก ขมมันน้อย ๕ ชั่นลง **นโมพุทฺธาย** แล้วจึงเอาปูนขาวมาแช่น้ำ เอาแต่น้ำใส่ยา ต้มยานี้กิน ๓ วันหายที่จับแล ๙๐๐

แล้วแต่งยาให้กิน เอาพริก ๑ ชิง ๑ ดีปลี ๑ ยาทั้งนี้เอาสิ่งละ ๑ บาท กระเทียมสด ๑ ตำลึง กระดุกแพะเผา ๑ ตำลึง ๑ เฟื้อง แก่นคูน ๑ บาท บดแบ่งไว้เอาผักเป็ดแดงต้ม ๓ เอา ๑ จึงเอาน้ำมาละลายยาแต่นั้นกินหายจับแล ๙๐๐

เอาเทียน ๑ ยี่หว่ากก ๑ เทียนตากบ ๑ เทียนนิล มันขึ้นบนปลายใบไม้ดังใบตูดหมา ดอกมันดังดอกเทียนนา มีผักมือเม็ดดังเม็ดแมงลัก เอาเต็มกำมือ ๑ กลั่นใจตัดหัว ทำยา พริก ๗ ชิง ๗ หอม ๗ กระเทียม ๗ กระเทียม ๗ ไพล ๗ ดีปลี ๗ ขมมันน้อย ๗ เทียนดำ ๑ บาท เทียนขาว ๑ บาท เทียนตาตักแตน ๑ บาท ฝาง ๑ ต้ม ๓ เอา ๑ กินเลือดหยุดแล ๙๐๐

แล้วจึงแต่งยาสะมาริน เอาเปลือกสะตือ ๑ รากตอเส ๑ รากทุ้งกะสา ๑ รากลำสึม ๑ รากปลาไหลเผือก ๑ รากเขยตายแม่ยายชั๊กปอก ๑ รากก้างปลาแดง แก่นปรุ ๑ แก่นมหาด ๑ หนอนตายยาก ๑ ขมมันน้อย ๑ เทียนดำ ๑ ยาทั้งนี้เอาเสมอภาคต้มกินก็ได้ ดองกินก็ได้หายแล ๙๐๐

กระษัยแช่ ๙

กระษัยแช่จำพวกหนึ่ง มันเหมือนเป็นป้าง เหมือนเป็นม้ามย่อย เป็นตับโตก็เหมือนกันแล ท่านให้กินม้ามย่อย ยาป้างไปเกิด ถ้ามันมิพียง ท่านจึงให้แต่งยานี้กินต่อไป ยาที่เขากระดุกแพะนั้นมากินเกิด ๙๐

ถ้ามิพียงทำยาเนาหอย^๖ มาละลายน้ำค้ำกินเกิด แล้วให้กินยา^๗เสียแล ยารุนั้นเอามหาหิงค์ ๑ บาท ยาดำ ๑ บาท การบูน ๑ บาท ลูกจันทร์ ๑ บาท ดอกจันทร์ ๑ บาท พริกไทย ๓ บาท ๒ สลึง ยางสลัดได ๓ บาท บดน้ำมะรุมเป็นกระสาย ปั้นแท่งเท่าเม็ดพริกไทย กินเม็ด ๑ ลงหน ๑ สองเม็ดลง ๒ หน ถ้าจะให้ลงมากินตามธาตุหนัก-เบา เกิด ถ้าจะกินให้พลีเอาทุกวัน มากินใส่เดือนตกแล้วถ้าเป็นท้องมาน สารพัดกระสาย ๓๒ จำพวกก็หายแล ทั้งริดสีดวง มงคร่อ ทั้งหญิงเลือดแห้งผอมเหลืองไป กินข้าวมักติดดอกก็หายแล ๙๐๐

^๕ โรคกระษัยเกิดแต่สมุฏฐานธาตุทั้ง ๔ มี ๕ ชนิด คือ ๑.กระษัยกล่อนดินหรือกระษัยดิน ๒.กระษัยกล่อนน้ำหรือกระษัยน้ำ ๓. กระษัยกล่อนไฟหรือกระษัยไฟ ๔.กระษัยกล่อนลมหรือกระษัยลม ๕.กระษัยเถา

^๖ หอย ๙ ชนิด คือ หอยขม หอยนางรม หอยแครง หอยจับแจง หอยสังข์ หอยตาวิ้ว หอยกาบ (หอยมือเสือ) หอยมุก และ หอยพิมการัง

^๗ เรียกประเภทยาที่ปรุงแล้วใช้เป็นยาถ่าย ยาขับ เป็นต้น

ยากระษัยแช่ เมื่อแรกมันตั้งนั้นถ้าจะให้มันละลายเสีย ให้เอาน้ำมะนาว ๑ น้ำส้มสายชู ๑ สารส้ม ๑ ตำลึง ดินประสิว ๒ บาท เบี้ยจั่น ๗ เบี้ย ๑ เปลือกหอยแครง ๗ เปลือก ๑ เผาไฟใส่ลง ๒ ตำลึง ดองไว้ ๗ วัน กินแก้ป้างแล้มามื่อยแก้ก้อนเสลด กระษัยแช่หายแล แล้วให้เอายาประจุเสีย ๔๐๐

ยาประจุนี้เอามาหาคิงค์ ๑ บาท ลูกผักชีล้อม ๑ บาท เปลือกเทศ ๑ ลูกสลอดเท่ายาทั้งหลาย ๑ กานพลูเท่าลูกสลอด บดน้ำผึ้งรวงเป็นกระสายให้กินเท่าลูกมะกล่ำแลแก้กระษัยทั้งปวง แลยานี้ชื่อพรมพัศตร์แล ๔๐๐

กระษัยดานนั้นมันตั้งยอดอกเป็นดานลงไปในห้อง แข็งดั่งไม้แลศิลา แข็งลงไปถึงห้องน้อยแลหัวเหน่า ก็ให้คนผู้นั้นร้องอยู่ทั้งกลางวันกลางคืนทุกเย็นก็มีได้ ถ้ากินพริกแลเผ็ดนั้นมันค่อยสงบสักน้อย แล้วมันกลับเป็นในอีกเล่า มันให้จุกให้เสียดให้แน่นอกกินอาหารมิได้ ครั้นมันลามลงไปถึงหัวเหน่าเมื่อใดตายเมื่อนั้นแล ถ้าจะแก้ให้กินยาเนาว-หอยข้างต้นนั้นเถิด

ถ้ามันมีฟุ้งจึงให้ดองยาอันนี้กิน ให้เอาส้มเสี้ยว ๑ ส้มสันดาน ๑ ส้มเขา ๑ สลัดได ๑ รากมหาเดครือ ๑ มหาละลาย ๑ รากเจตมูลเพลิง ๑ ดีปัส ๑ ชิงแห้ง ๑ ยาทั้งนี้สิ่งละ ๑ ตำลึง พริกลอน ๒ ตำลึง ๒ บาท หัสศุณเทศ ๓ ตำลึง หัวเบญจปึก ๒ บาท ระยอม ๒ บาท ขมิ้นเครือ ๒ บาท กะพังกาด ๒ บาท แก่นปรู ๒ บาท แก่นมหา ๒ บาท เทียนดำ ๒ บาท เทียนขาว ๒ บาท ยาทั้งนี้ดองด้วยเหล้า ๕ ทะนาน ผิงข้าวเปลือกไว้ ๓ วัน จึงพลิเอามากินจอกหนึ่ง กินเข้าเย็นกินได้ ๗ วันแล้วจึงกินยาธุเสียด

ยาธุเสียดเปลือกสะท้อน ๑ เปลือกราชพฤกษ์ ๑ เปลือกสน ๑ มะดันทั้ง ๕ น้ำมะนาว ๑ ยาทั้งนี้ตำเอาสิ่งละทะนาน เอามาพรวไฟ ๓ ลูกเอาชีกข้างหัว ชูดันเอากะทิลูกกรักกัน เขาหุงให้คงแต่น้ำมันแล้วจึงเอาลูกสลอด ๑๐๘ เม็ด เอาเม็ดละซีก แล้วจึงเอาทอดลงในน้ำมันทอดให้เกรียมแล้ว จึงบดใส่ลงในที่หุงนั้นให้กินแต่ช้อนหอยมุก ๑ ลงสิ้นเชิงแล แล้วเว้นเสีย ๗ วัน จึงให้กินยาน้ำมัน ๑ ถ้ามีฟุ้งจึงแต่งยาขนานนี้ เอามาหาคิงค์ ๑ ลำพัน ๒ รากเจตมูล ๓ ลูกผักชี ๔ สะควย ๕ โกรฐขอ ๖ พริกไทย ๗ ลูกมะตูมอ่อน ๘ ลูกข้าวพลู ๙ ชิง ๑๐ สมอเทศ ๑๑ เทียนดำ ๑๒ แก่นปุนาค ๑๓ เปล้าน้อย ๑๔ รากทนต์ ๑๕ ยาทั้งนี้ตำผงละลายน้ำกิน ๑ สลึง กินทวีไปจนถึง ๑ บาท แล้วกลับถอยกินลงไปใหม่เล่า แก้ลมกระษัยทง ๓๒ จำพวก แก้ลมกายะคุมมันขึ้นแต่ปลายเท้าถึงกระหม่อมนั้นให้ตื่นมือสั้น ให้ตื่นมือตาย ตายไปทั้งตัว แก้ลมปวง แก้ริดสีดวง ลมพิษให้เป็นทั้งตัวเสียดสีข้าง ยานี้ชื่อนารายณ์พิงค้าย แลตีค่าไว้ ๑ ชั่ง ทองหนึ่งแล ๔๐๐

ยาแก้กระษัยดานขนานหนึ่ง เอาชิง ๑ เปลือกหอยขม หอยแครง ตาไม้ไผ่ ๑ เบี้ยจั่น ๑ ยาทั้งนี้เอาเท่ากัน บดลายน้ำมันยางกินเท่าลูกพุทรา กินเข้าเข้าหายแล ยานี้ตีค่าไว้ ๑ ตำลึงทองแล ๔๐๐

ที่นี้จักกล่าวกระษัยกลอนมี ๔ ประการคือ กระษัยดิน ๑ กระษัยน้ำ ๑ กระษัยลม ๑ กระษัยไฟ ๑ คือกระษัยดินนั้นมันเกิดเพื่อ ปฐวีธาตุ คือลมกลอนนั้นตั้งเป็นก้อนอยู่ตามหัวเหน่าก็ดี ลงฝักก็ดี เสียดข้างถึงหัวอก เส้นมันแทงเมื่อใดมันให้โทษ ๑๑ ประการ มันให้เจ็บเสียดให้เป็นพรรดึก ให้เป็นก้อนอยู่ในท้อง ให้เจ็บทั่วสรรพางค์ตัวให้สะเอะตั้น สะเอะมือตาย ให้เมื่อยขบ ชัดหัวเหน่า ชัดโพก แลให้ตั้งลงไปสองราวข้างแลทวารหนัก-เบา ให้เจ็บศีรษะ ให้วงเวียนหน้าตา ให้หูตึง ให้ท้องขึ้นท้องพองกินอาหารไม่มีรส โรคทั้งนี้เกิดเพื่อเสมหะแห่งนอกไส้มักเกิดเป็นพรรดึก ลางทีเมื่อจะเป็นมันให้ร้อนหนาว มักอยากเปรี้ยวอยากหวาน อยากอย่างนี้ชอบที่แห่งโรค เป็นอย่างนี้บุรุษสตรีก็เหมือนกัน

^๑ คลุกเคล้าให้เข้ากัน

^๒ เพราะ

กระษัยก่อนจำพวกนี้เกิดเพื่อเส้นและอุจจาระพรตึกแล ถ้าจะแก้เอาสะค้ำน ๑ ว่านน้ำ ๑ ผักแพ้วแดง ๑ ยาดำ ๑ มหาหิงค์ ๑ โกรฐผอ ๑ โกรฐพุงปลา ๑ โกรฐจุลาลำพา ๑ กัญชา ๑ ซะเอมเทศ ๑ ดีปลี ๑ แขนงเสมหะเล ๑ รากเจตมูล ๑ หัวดองดึง ๑ ยาทั้งนี้เอาเสมหะภาค พริกไทยเท่ายาทั้งหลาย ตำเป็นผงละลาย ๑ สลิ่ง กินยานี้ ๗ วัน กินยารุเสียที่ ๑ แล้วจึงทำยานี้กินต่อไป เอาลูกจันทน์ ๑ กระวาน ๑ กานพลู ๑ สะมุลงว้าง ๑ เทียนดำ ๑ ผักแพ้วแดง ๑ รากเจตมูล ๑ ดีปลี ๑ ชิงแห้ง ๑ กระเทียม ๑ หัวบุก ๑ หัวกลอย ๑ หัวกะตาดทั้ง ๒ ยาทั้งนี้เอาสิ่งละ ๑ บาท พริกไทย ๕ ตำลึง การบูน ๒ บาท ตำเป็นผงละลายน้ำร้อน น้ำผึ้งผสม น้ำส้มสายชูก็ได้แล ฯ๘

กระษัยน้ำมันมันเกิดเพื่อกล่อนน้ำ คือโลหิต ๑ น้ำกระดูกแพะ ๑ กระดูกเสื่อ ๑ ยาทั้งนี้ตำแต่พอปอบๆ แล้วจึงเอาหอทำแชน้เหล็ก ๔ ทะนาน ผิงข้าวเปลือกไว้ ๗ วัน แล้วจึงกินด้วยน้ำชา ๑ กินเช้าเย็นทุกวันหายแล ฯ๘

อันว่ากระษัยเชือกควาย^{๑๐} นั้นมันกลายเป็นกระษัยปลาไหล^{๑๑} หางมันย่อนเอาหัวเหน่าและทวารหนัก-เบา มันก็ให้ชดหนัก-เบา เบานั้นเหลืองตั้งน้ำขมื่น ลงที่แดงตั้งน้ำฟาง ช่างขึ้นมันดำเหมือนกันชั้นนั้นแล ตัวมันขึ้นไปตามลำได้ หัวมันถึงชายตบแลชายกะเพาะ อาหารนั้นครั้งกินอาหารลงไปก็โรมันอำปากกับเอาอาหารทุกที่ ถ้ามิได้กินอาหารก็ใส่เอาชายตบชายม้ามมันให้เจ็บปวดยิ่งนัก ลงที่ให้เมื่อขบตามกระดูกทุกข้อทุกลำให้ชนลุกชนชั้นตั้งใช้จับ ครั้นได้กินอาหารเข้าไปมันค่อยสงบลง สิ้นอาหารแล้วมันก็เป็นไปดังเก่าแล ถ้าจะแก้ท่านให้เอาผักเปิดกลิ่นใจ เด็ดเต็มกำมือ กลั่นใจตัดหัวตัดท้ายเสียแล้วจึงเอาพริก ๗ ชิง ๗ กระชาย ๗ กระเทียม ๗ พูล ๗ หอม ๗ กระเทียม ๗ ขมิ้นอ้อย ๗ ผิวมะกรูดลูก ๑ ตำลายมูตรเจ้าตัวให้กินด้วยแอง ๑ ให้กิน ๓ เวลาจำเพาะให้กินแต่วันตบแล ฯ๘

แล้วจึงกินยาประจุเสีย ยาประจุเอาพริกไทย ๑ บาท ยาดำ ๑ บาท ชิงแห้ง ๑ บาท ดีปลี ๑ บาท กระเทียมสด ๑ บาท มหาหิงค์ ๑ บาท การบูน ๑ บาท กานพลู ๑ บาท รงทองนั้นมาตำเป็นผงแล้ว เอาน้ำมะกรูดใส่ลงเคล้าแต่พอปั้นได้ จึงห่อใบบัวหลวงให้ได้ ๗ ชั้นแล้วปิ้งไฟให้เกรียมแล้ว เอามาชั่งหนัก ๑ ตำลึง ๒ บาท แล้วเอาน้ำส้มมะขามเปียกเป็นกระสายบด ถ้าธาตุหนักกิน ๒ สลิ่ง ถ้าธาตุเบากิน ๑ สลิ่ง ลงสะควดตีนักแล ฯ๘

นึ่งให้รู้ด้วยยาแอง เอาหัวขาสด ๓ ตำลึง ใบว่านหางช้าง ๘ ใบ พริก ๑ ชิง ๑ ข่า ๑ กระชาย ๑ หอม ๑ กระเทียม ๑ กระเทียม ๑ พูล ๑ ขมิ้นอ้อย ๑ ยาทั้งนี้เอาสิ่งละ ๗ เอาปลาไหลย่างตัว ๑ แองใส่กะปิปลาร้าให้ร่อยดี เอาไปปิ้งนาคราชหันใสเป็นผักกับผิวมะกรูดด้วยกันให้ได้ด้วยแอง ๑ กินลงจนเสลดกระษัยขาด ท่อนน้อยท่อนใหญ่ ดูจโลหิตออกมาหายแล ฯ๘

^{๑๐} น่าจะเป็นกระษัยเชือก หรือกระษัยลิ้นควาย กระษัยเชือก คือโรคกระษัยเกิดจากลมในร่างกายรวมตัวกันแน่นแข็งเหมือนแท่งเหล็ก เริ่มจากท้องน้อยขึ้นไปถึงหัวใจ มีอาการทำให้เส้นท้องตึง จุกเสียดตามชายโครง อุจจาระผูก ปัสสาวะขัด เบื่ออาหาร พิษของโรคทำให้เป็นไข้จับเป็นเวลา มีอาการสะท้อนร้อนสะท้อนหนาว ฯลฯ เป็นต้น

ส่วนกระษัยลิ้นควายคือ โรคกระษัยเกิดจากโลหิตจับตัวเป็นก้อนลิ่ม ติดอยู่ที่ชายตบทำให้ตบแข็ง ยืนยาวออกมาทางชายโครง ด้านข้างขวาลักษณะเหมือนลิ้นกระบือ พิษของโรคทำให้มีไข้ ตัวร้อน จับเป็นเวลา มีอาการจุกแน่นในอก บริโภคอาหารไม่ได้ นอนไม่หลับ เป็นนิจ ทำให้ร่างกายชুবวม หากเป็นติดต่อกันนานวัน พิษของโรคจะซึมเข้าไปในลำไส้ใหญ่ ใ้สั้น้อย ทำให้ไส้พองท้องใหญ่ ได้ชื่อว่ามีมานกระษัย ฯลฯ เป็นต้น

^{๑๑} โรคกระษัยเกิดในกระเพาะอาหาร ลำไส้ และเลยเข้าไปถึงตบและม้าม ทำให้ชดปัสสาวะ อุจจาระ มีอาการเมื่อปวดตามข้อกระดูก เป็นต้น

อันว่ากระษัยปลาหมอ^{๑๒}มันเกิดเพราะโลหิตมันเสีย มันจึงประมอนกันเข้าเป็นอุบติเกิดขึ้นเป็นตัว ดุจปลาหมอมีจิตวิญญาณขึ้นในลำไส้ ถ้าข้างขึ้นหัวมันขึ้นมากนัก มากัดเอาชายตบชายปวด ถ้าข้างแรมก็กลับเอาหัวลงไปข้างหัวเหน่า ลางที่มันตัวเดียว ลางที่เป็น ๒ ตัว ๔ ตัว ๘ ตัว ๑๐ ตัว ก็มีเมื่อแกมันกินอยู่ในทองดุจดังปลาหมออยู่ในโพรงคนผู้นั้น เจ็บปวดเวทนาเป็นกำลังยิ่งนัก ให้ร้องดุจขาดใจตาย ถ้าข้างขึ้นมันจุกแตกในอกเป็นกำล้า ถ้าข้างแรมมันให้ชั๊ดอุจจาระ ปัสสาวะ มันให้ปวดดิ้นไปร้องอยู่ ๓ เดือนคนผู้นั้นตายแล

ถ้าจะแก้ แก้เสียแต่ก่อนๆ ท่านให้เอายากระษัยปลาไหลนั้นทำกิน ยาข้าวต้นจันทน์แดงดูควรเกิด ถ้ามีพังจึงแต่งยานี้กิน เอายาปลาหมอทั้งเกล็ดมา ๓ ตัว เอายางสลดได้ ทานแล้วบั้งไฟให้ทวน ๓ ทวน แล้วให้แต่งพริก ๑ ชิง ๑ เหมือนกันปลาหมอตำทั้งเกล็ด ทำเป็นแกง ยาทั้ง ๓ ประการนี้ ถ้าเป็นประการหนึ่งก็ดี ทั้ง ๓ ประการก็ดีชื่อว่ากระษัยเลือด^{๑๓} ถ้าผู้หญิงมันตั้งได้สะตือลงไป ๓ นิ้วเท่าลูกไข่ไก่ไข่เป็ด ถ้าผู้ชายมันตั้งเนื้อสะตือ ๓ นิ้ว มันให้ปวดชบเอาดังจะขาดใจตาย ลางที่มันลามขึ้นไปถึงยอดอก ดุจเป็นผีมะเร็งทรวงแลผีปลวก ถ้าจะแก้ให้เอาแก่นขี้เหล็ก ๑ บาท แก่นแสมทั้ง ๒ สี่งละ ๑ ตำลึง ระบายอม ๑ ตำลึง กานพลู ๑ ตำลึง รากเจตมูล ๑ ตำลึง รากส้มกุ่ม ๑ ตำลึง ผักเป็ดแดง ๒ บาท รากพันงูแดง ๒ บาท หัสศคุณเทศ ๒ บาท ปูนขาว ๑ บาท พริกกล่อน ๑ บาท ชิงแห้ง ๑ บาท ดีปลี ๑ บาท ผิวมะกรูด ๑ บาท ยาทั้งนี้ต้องด้วยเหล้า ๓ ทะนานให้กินถ้วยชามหนึ่ง กินไปเจ็ดวันกินยาภูษะยา ยารุขนานนี้อาจสามารถที่จะแก้กระษัยโลหิตได้แล ฯ๑๘

แก้จุกในอก แก้วร้อน แก้วระหายน้ำ ยาแก้กล่อนไปมันให้ร้อนท้องร้อนหลัง เอาแก่นแสมทะเล ๑ บาท ชิง ๑ บาท ดีปลี ๑ บาท ลูกจันทน์ ๑ บาท กานพลู ๑ บาท พริกไทย ๑ ตำลึง ๑ บาท ตำผงละลายน้ำกินแก้กระษัยแลกิน ๗ วัน แล้วจึงกินยาประจุเสีย แล้วจึงแต่งยานี้กินต่อไป เอาแก่นขี้เหล็ก ๑ ตำลึง แก่นมะหาด ๑ ตำลึง ๒ บาท แก่นแสมสาร ๔ ตำลึง ๒ บาท แก่นมะเกลือ ๕ ตำลึง ๒ บาท สักขี้ ๑ ตึง ๑ บาท กระเทียม ๑ ตำลึง ๒ บาท รากโคกกระออม ๑ ตำลึง ๑ บาท รากชะพลู ๒ ตำลึง ๒ บาท รากเจตมูล ๒ ตำลึง ๒ บาท รากตองแตก ๕ ตำลึง รากผักเสี้ยนไทย ๓ ตำลึง รากผักเสี้ยนผี ๓ บาท รากทองปาดาน ๓ บาท รากส้มกุ่มทั้ง ๒ ๓ บาท ยาข้าวเย็นจีน ๗ ตำลึง ๒ บาท ยาข้าวเย็นเหนือ ๗ ตำลึง ๒ บาท ถ้าจะดอง ดองด้วยเหล้าใส่เหล้าแต่พอท่วมยาเถิด ถ้าจะต้มใส่น้ำให้มาก ถ้าจะตำผงเอามหาหิงคุ้แทรก ๑ สลึง ๑ เฟื้อง ลูกจันทน์ ๑ บาท ดีปลี ๑ บาท กระเทียม ๑ บาท พริกไทย ๑ บาท เกลือแต่พอรำหัดเข้าด้วยกัน เมื่อจะกินให้ตั้งขั้วขั้ว เทียน ๓ เล่ม มะพร้าวอ่อนลูก ๑ เงิน ๑ บาท ขนเมล็ดน้อยบุชาจึงกิน ถ้าดองเอาของผูกคอกหม้อ ๑ บาท ผังข้าวเปลือกไว้ ๓ วันจึงกินเถิดพิเศษนักแล ท่านตีค่าไว้ ๑ ชั่งหนึ่งแล ฯ๑๘

อันว่ากระษัยกล่อนอันเกิดเพื่อลมมัน ลมกระษัยจำพวกหนึ่ง เมื่อกำเรบข้างขึ้นข้างแรมคลายเย็นค้ำลงคลายเหมือนคนตี ถ้าจะเป็นขึ้นมานั้นก็จุกขึ้นมาแล้วมันก็ตอดชบเอาในอกให้อกเย็นเป็นน้ำ แล้วก็ให้ปวดชบยิ่งนักแต่ว่ากินอาหารลงไปมันค่อยสงบลงน้อยแล ถ้าจะแก้ให้เอายากระษัยลมที่กล่าวมาแต่หลังนั้นมาแก้เถิด ฯ๑๘

^{๑๒} โรคกระษัยเกิดในลำไส้ ท้องน้อย และเข้าไปถึงตับ ม้าม ปอด ทำให้มีอาการจุกแน่น ชั๊ดปัสสาวะ อุจจาระเกิดความเจ็บปวดอย่างทรมาน ฯลฯ เป็นต้น

^{๑๓} โรคกระษัยเกิดจากโลหิตในร่างกายรวมตัวแข็งเป็นก้อนอยู่ในท้อง ทำให้เจ็บปวด ตาเหลือง ชูบผอม หน้าซีดเผือด อีกรอาการหนึ่งก่อนเลือดอาจติดอยู่ตามกระดูกสันหลัง ท้องน้อย หน้าอก เป็นมากเข้าอาจกลายเป็นมานเลือด อาการของโรคกระษัยเลือดจะคล้ายกับ กระษัยกล่อน

อันว่ากระษัยเถา^{๑๔} นั้นเกิดเพื่อลมปัตตะคาด มันเข้าไปในลำเส้นมันให้เส้นพองขึ้นเท่าขาเท่าแขนขวางอยู่หัว เหน่าจนเกลียวข้าง ถ้าผู้ชายมันขึ้นข้างขวา ถ้าผู้หญิงมันขึ้นซ้าย มันเสียดมาตามชายโครงถึงยอดอก มันก็ให้ปวด ขมเอนาในอกเสียดตลอดคอ กลางที่มันให้อาเจียนน้ำลาย ถ้ารากออกมาที่ปวดขบก็ค่อยสงบลงระน้อยดุจดังผีปลอก ฝีมะเร็งทรวง ผิดกันแต่ที่เป็นน้ำมูตร ถ้าเป็นกระษัยน้ำมูตรแดงแต่ว่าตื่นอยู่ข้างเหลืองอยู่สักน้อย เอาถ้วยรอไว้เมื่อ เอาไว้ให้นานมันนอนลงอยู่ที่ก้นถ้วยนั้นดังปูนกินหมากแล ถ้าฝีมันดำไปแลโรคอันนี้มันเป็นเพราะกินข้าวของหวาน นักจึงเป็นแต่เป็นๆ หายๆ ประมาณ ๑๑ ปี ๑๒ ปี จะเป็นมานกระษัยรักษาไม่ได้ ถ้าจะแก้ได้แต่ยังอ่อนๆ อยู่ นั้น ท่าน ให้ชำระด้วยยาเป็นจะลมรมอันอยู่ข้างต้นนั้นกินวันเว้นไป ๕ วันจึงกินยาทีหนึ่ง แล้วจึงกินยาอันชื่อนารายณ์พังค้าย ๕ วัน กินยาชำระทีหนึ่ง แล้วให้ทำยานี้กินเพลาเย็นท่านให้เอาจึงจ้อ ๒ ตำลึง รากต้องแตก ๑ ตำลึง ๒ บาท สมอไทย ๑ ตำลึง ๒ บาท รากเจตมูล ๑ ตำลึง ๑ บาท หัสศุนเทศ ๒ บาท ลูกจันทน์เทศ ๑ บาท เทียนดำ ๑ บาท เทียนแดง ๑ บาท เทียนตาตักแตน ๑ บาท โกฐสอ ๑ บาท โกฐเขมา ๑ บาท โกฐก้านพร้าว ๑ บาท ยาดำ ๑ บาท มหาหิงค์ ๑ บาท กานพลู ๑ บาท ดีปลี ๑ บาท การบูร ๑ บาท พริกไทย ๑ ตำลึง ๑ บาท ๒ สลึง ตำผงละลายน้ำผึ้งก็ได้ น้ำ มะกรูด น้ำมะงั่ว มะนาวก็ได้ แก่สารพัดกระษัยสารพัดโรคทั่วปวงแล ยานี้ชื่อว่าดาวดั่งสา พระอินทร์เออให้ไว้เป็น ท่านแก้คนทั้งหลาย ท่านตีค่าไว้แสนตำลึงทองแล ฯ๕

แล้วจึงแต่งยานี้ให้กิน เอมะกรูด ๗ ลูก มะนาว ๗ ลูก ชิง ๗ ชื้น ดีปลี ๗ ดอก กระเทียม ๗ หัว พริกไทย ๑ บาท ไพล ๑ บาท สารส้ม ๑ บาท ดินประสีขาว ๑ บาท ๒ สลึง เกลือกាំมือ ๑ ต้ม ๓ เหา ๑ กินเย็นๆ ทุกวันเป็น ยาตัดรากกระษัยแล ฯ๕

ยาแกงเนี่ยน ยานี้เอาเปลือกทองเหลืองทั้ง ๒ เปลือกมะรุ่ม ๑ ใบสวาท ๑ ลูกคัดเคี้ยว ๑ เครื่องยาทั้งนี้เอา สิ่งละ ๗ เหาปลาร้าปลาช่อน ๗ ตัว ปลาตุ๊กย่าง ๕ ตัว ทำเป็นแกงยาจึงเอาใบสลอดกินลงเอาที่ใบอ่อนๆ นั้นเอามา ๗ ใบหั่นเป็นฝักใส่ลงในแกงยาให้กินเกิดลงจนเสลดเขียวเหลืองออกสิ้นหายแล ฯ๕

อันหนึ่งให้รู้ด้วยยานี้ กฤษณา ๑ กะลำพัก ๑ ขอนดอก ๑ ลูกจันทน์ ๑ ดอกจันทน์ ๑ กระวาน ๑ กานพลู ๑ เทียนดำ เทียนขาว เทียน(เขา)วพาณี ๑ เทียนข้าวเปลือก ๑ โกฐสอ ๑ โกฐพุงปลา ๑ โกฐก้านพร้าว ๑ โกฐ หัวบัว ๑ โกฐกระดุก ๑ ยาทั้งนี้เอาสิ่งละ ๑ สลึง ลูกสมอทั้ง ๓ เหาสิ่งละ ๒ สลึง เหาลูกสลอดปอกเปลือกแล้วผ่า เอาใส่ในอกเสียแล้วจึงเอายาข้าวสุกห่อลูกสลอดให้มิด แล้วห่อผ้าขาวเอาขึ้นต้มให้แห้ง ๓ วัน แล้วจึงเอาขึ้นตาก แดดให้แห้ง แล้วจึงต้มใบไม้เอาใบส้มมะขาม ๑ ใบส้มป่อย ๑ เกลือ ๑ ต้มให้แห้ง ๓ วัน แล้วเอาตากแดดให้แห้งจึง เอาเท้ายาทั้งหลาย ตำเป็นผงละลายน้ำผึ้งกิน ๕ กล้าลง ๕ วัน กินเท่าไหว่ลงเท่านั้นแล ยานี้มีคุณมากนักแก้โรค ทั้งปวงวิเศษนักแล

ยาแก้กระษัยเลือด เอาตรีภูก ๑ แก่นแสมทั้ง ๒ หัสศุนทั้ง ๒ เจตมูล ๑ ฝักส้มป่อยขาว ๑ ยาทั้งนี้สิ่งละ ๒ บาท สมุลแว้ง ๑ ตำลึง ๒ บาท ลูกจันทน์ ๑ สลึง ดอกจันทน์ ๑ สลึง กานพลู ๑ สลึง ตำผงละลายน้ำกระเทียมก็ได้ ปั้นก้อนกินแก้กระษัยจุกเสียด ถ้าจะแก้ลมอัปปะภาคลมราษยักษิ ลมมหาสลดละลายน้ำขิง น้ำชาตามแต่ละลาย เกิด ห้ามอยู่แต่น้ำมะนาวแล ฯ๕

โกฐสอ ๑ บาท อบเชยเทศ ๑ บาท จุกโรหิณี ๑ บาท กฤษณา ๑ บาท กะลำพัก ๑ บาท หัวหมู ๑ บาท ลูกกะดอม ๑ บาท จันทนา ๑ บาท ลูกมะแว้ง ๑ บาท สมอทั้ง ๓ สิ่งละ ๑ บาท บอระเพ็ด ๑ บาท พริก ๗ ชิง ๗ ข่า

^{๑๔} เกิดเป็นลมขึ้นในกายอย่างต่อเนือง เสียดไปตามชายโครงถึงยอดอก เสียดตลอดขึ้นไปถึงลำคอ ทำให้เจ็บปวดแน่นในอก กระทบไปถึงระบบขับถ่าย ทำให้มีน้ำปัสสาวะขุ่นเป็นตะกอน ฯลฯ เป็นต้น

๑ กระชาย ๑ ไพล ๑ กระเทียม ๑ ชะพลู ๑ ดีปลี ๗ กรุงเขมา ๑ แผลงหอม ๑ เม็ดพันธุ้ผักกาด ๑ จันทน์ทั้ง ๒ ขอน
ดอก ๑ ชะรุต ๑ เอาสิ่งละบาทต้มแก้ไข้ทั้งปวง ฯ๕๗

ไม้ประดู่ ๑ ไม้จำปา ๑ หญ้าแพรก ๑ ชีว้ ๑ ฯ๕๘ ปูนขาว ๑ กระเทียม ๑ หญ้าสุบ ๑ น้ำมันกาด ๑
หญ้าชี่กลาก ฯ๕๙

ยากระษัย เอากระดูกความเผือก ๑ ๑๐ บาท แก่นลิ้นทม ๑๐ บาท แก่นชี่เหล็ก ๑๐ บาท สมสาร ๑๐
บาท ผักราชพฤกษ์ ๑๐ บาท ไพล ๑๐ บาท คา ๑๐ บาท ชิง ๑๐ บาท พริกไทย ๑๐ บาท ใบมะกา ๒๐ บาท
ยาดำ ๒๐ บาท ฯ๖๐

วิญญานทุกข์ สงขารธา อนิจจํ พระคาถานี้ท่านให้ปลุกพุดคนไข้ ดูในกั้นชั้นถ้าเห็นหนังอยู่มีตาย ถ้าเห็น
นอนอยู่ ท่านว่าตายรักษาไม่ได้แล ฯ๖๑

ส้มเหนย ๕ นี้เสกนิ้วมือ ๕ นโมตต์ ๕ ตัดสาเกสี ๕ ยืนถึง ฯ๖๒ พระคาถาถอนหนาม

นาสะโจราปะสหันตินาเยติ สรรพอมิตเตมิตตานัง นพพุติ อิติปิโสภาวํ อิติปิสังภาเว อิติปิเสพาเวระ

๕ พระคาถานี้ภาวนาสุมไฟควายกันโจร ฯ๖๓

